

lipu tempo

nanpa jaki

jan pali

jan Alonola + kije Enki + jan Imi +
jan Kasape + jan Ke Tami + jan Kuku
+ jan Lapate + jan Nalu + jan Penta
+ jan Polo + jan Sonatan + jan Tesu li toki.

jan Kasape + jan Ke Tami + jan Simiman
li alasa e pakala toki.

jan Alonola + jan Ke Tami + jan Simo
li sitelen.

jan Simo li sitelen e sitelen sinpin.

jan Kasape li sijelo e lipu.

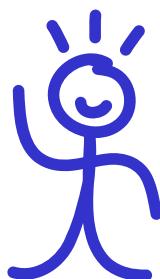
jan Alonola + jan Sonatan li lawa e kulupu.

♪ a lipu tempo sin li lon

sina kama sona e kon
sina wile e ni la
o kama jo e ona
kepeken lipu Patejon

lipu tempo li tawa ma ale
o toki ala e ijo ante
ona li tawa waso
sina o lukin taso
lipu ni o tawa sina ale!

- jan Sonatan

jo

pilin 3 nasin Sijon
li nasin sewi Juta ala a!

sona 6 sitelen nasa
lon nasin Juniko

7 kulupu Kanse la
jan meli li kama ken

8 jaki sijelo ni
li moli nanpa wan

musi 10 pini weka

11 tawa o tawa

12 toki musi pi
kulupu Lanu

14 wan taso

14 musi lili

15 seme li mi

15 kijetesantakalu o

lipu ni li tan kulupu
lipu tempo e.V. ·

kulupu ni li lon ma Aken ·
ona li lon ma Tosi ·

mi pana e lipu ni
lon tempo nanpa 2024 ·

nasin Sijon li nasin sewi Juta ala a!

tan jan Polo

mi sitelen e lipu lili ni tawa ni: mi wile toki e ijo suli tawa kulupu. ijo suli li ni: nasin Sijon en nasin sewi Juta li ante mute. tan ni la jan li ken toki e ni: kulupu lawa pi ma Isale li ike mute. taso nasin sewi Juta li ike ala! lon la ma Isale li ike tawa jan mute kin pi nasin sewi Juta. pilin mi la jan lawa Netanjaku pi ma Isale li ike mute. tempo ni la jan mute pi ma Isale li moli la jan mute mute pi ma Pilasin li moli a. jan lili mute kin pi ma Pilasin li moli.

jan Netanjaku en jan poka ona li pali e ni. ona li toki e ni: mi pakala e ma Kasa tawa ni: "mi wile weka e kulupu utala Kamasi". lon la ona li pakala li moli e jan mute pi ike ala e jan lili mute mute. jan lili pi ma Pilasin en kulupu utala Kamasi li sama ala. jan Netanjaku li sona ala. ona li nasa. kin la ona li pakala ala e utala monsuta. ona li pakala e jan pi ike ala li lon e jan mute pi utala monsuta pi tempo kama.

mi pilin e ni: jan Netanjaku o tawa tomo awen pi jan ike. mi pilin e ni kin: lon la ona li jan pi nasin sewi Juta ala tan ni: ona li sona ala e toki lawa pi nasin sewi Juta (pi nasin sewi Jesu kin). toki lawa nanpa luka wan li toki e ni: o moli ala e jan!

pilin mi la ma Isale o weka. ma sin o kama lon. ma sin ni la jan pi ma Pilasin en jan pi nasin Juta o awen lon poka sama. ona o sama! ona o kama jo e ijo sama. sama ma Pesije la ma pi kulupu tu li ken, la ma pi jan Juta pi jan Isilan li ken kin. mi awen lon ma Malasija. ma ni la jan pi nasin sewi Isilan en jan pi nasin sewi Puta en jan pi nasin sewi Palata en jan pi nasin sewi Jesu li awen lon poka sama. ona li utala ala a! mi wile e ni: utala pi ma Kasa li kama pini. ike la ma Elopa en ma Mewika li pali pi lili ike tawa ni. toki li mute, taso pali li lili. lon la ma Mewika li awen pana e ilo moli mute tawa ma Isale a! ni li ike mute tawa mi. tempo ale la tan li lon ala tawa moli jan a!

**musi Og
en nimi pi mute lili**

tan jan Nalu

sitelen nasa lon nasin Juniko¹

tan kije Enki

jan Alonola

nasin Juniko li open lon tempo sike nanpa 1991 (nasin nanpa pona la, ni li tempo sike #LLLTTAMMMMLLW). nasin 1.0.0 la ona li jo e sitelen 7129 (nnp la MMMLLWAMLTT) taso. tempo li kama la, jan pali pi nasin Juniko li awen pana e sitelen sin. nasin 15.1 li nasin sin la ona li jo e sitelen 149 813 (LLTTAMMMMLLTLWALLTW) a! mute anu seme? lipu ni la, mi toki e sitelen pi nasa mute lon nasin Juniko a.

sitelen O pi oko mute

tomo sewi pi nasin Jesu la, ma li lon kulupu toki Lojanki li kepeken e toki Lojanki sewi majuna²³. sitelen ni li lukin sama oko luka luka. ona li lon nasin Juniko tan ni taso: ona li lon lipu majuna a, jan li kepeken e ona lon tempo wan taso. nasin kepeken ona li lon nimi tu ni: “серифими многочиитий” (serafimi mnogoočitii; toki pona la, nimi ni li “jan sewi sewi pi ☺ko mute⁴”). linja ilo mute la sitelen ni li jo e oko luka tu taso. taso ni li tan pakala pi nasin Juniko.

sitelen O oko ante li lon kin, taso ona li musi ala. ona li jo e oko wan taso anu oko tu taso.

moku linja Pijanpijamijen⁵

moku linja ni li jo e sitelen Kansi pi linja mute. sitelen ni li ken jo e nasin sitelen ante, taso ona ale li pimeja a. sina ken lukin e sitelen pi moku ni lon ni a! sitelen ni li jo e linja 58 (MMLLTW; lon toki Sonko pi linja mute) anu linja 42 (MMT; lon toki Sonko pi linja lili).

ijo Tawito anu ijo Ototo

toki Nijon la sitelen pi toki Sonko li lon kin. sitelen ni li jo e nasin sitelen tu: nasin nanpa wan la, ijo “ko sewi” (靈) li lon sewi pi ijo “akesi suli” (蠶). nasin toki ona li “たいと” (taito). nasin ante la, ijo “ko sewi” li lon sewi li lon poka a pi ijo “akesi suli”. nasin toki ona li “だいと” (daito) anu “おとど” (otodo). jan mute li pilin e ni: sitelen ni li jo e nanpa linja suli nanpa wan.

nasin sitelen tawa pkoi pini suli walo tan sewi

☞ li musi ala. taso nimi ona li musi. toki Inli la, nimi ona li PRESENTATION FORM FOR VERTICAL RIGHT WHITE LENTICULAR BRAKCET. nimi pini lon nimi ni li pakala: ona o “bracket” o “brakcet” ala.

sitelen pi kon moli

tempo pini la, ma Nijon li jo e nasin ante. nasin ni li JIS X 0208. ona li jo e sitelen pi toki Nijon e sitelen pi toki ante. taso sitelen 12 (LLT) lon nasin nanpa ni li nasa tan ijo wan sama: jan ala li sona e tan ona. nimi “sitelen pi kon moli” li tan toki Nijon: “幽靈文字” (yūrei moji). sitelen ale pi kon moli li ni: 墙; 壁; 弼; 翅; 罪; 樂; 檻; 蟠; 褐; 駒.

leko lon poka pi linja alasā anpa
pini la, mi wile pana e sitelen wan ante
tawa sina: sitelen ↘, anu sitelen “angzarr”
(tan RIGHT ANGLE WITH DOWNWARDS

ZIGZAG ARROW) lon toki Inli li... jan ala li sona a! sina ken kepeken e ni lon nasin wile sina. ni la, mi pali e nimi sin tawa nimi ni: lekanpa!

¹ nasin Juniko (Inli: Unicode) li nasin nanpa tawa sitelen. sitelen mute lon toki mute mute li lon ona.

² majuna = sin ala.

³ toki Lojanki sewi majuna li Old Church Slavonic lon toki Inli.

⁴ sitelen ↘ li lon la sitelen “o” li lon ala.

⁵ toki Sonko la ni li 蜂蜜面 (biángbiángmiàn).

kulupu Kanse la jan meli li kama ken

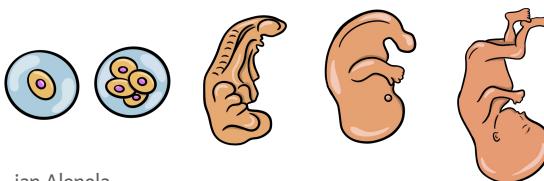
tan jan Kasape

jan li kama unpa li kama jo insa e jan pi lili a li wile e ona ala la seme li ken · kulupu mute la jan ni li moli e jo ona la kulupu li wile pali e pali ike tawa ona ·

taso kulupu Kanse li sin e wile ona · jan li wile moli e jo ona la kulupu li ken e ni lon ali

li pali ala e pali ike tawa ona tan ni · kulupu li kama toki e ni · jan mute li kama pilin pona tan ni ·

kulupu lili Kanse la jan pi wawa ali li toki e ni : lon kulupu suli kin la jan jo o ken pali e pali sama lon ali ·

jan Alonola

jaki sijelo ni li moli nanpa wan

tan jan Ke Tami

o pilin. ijo lili li tawa insa pi sijelo sina. ni li lon tempo ale a. taso sijelo sina li ken utala e ona li ken weka pona e ona. ona li kama ken ala ni la ni li ken kama ike. ijo lili li ken ike e sijelo sina li ken pakala e insa sijelo li ken moli e sina. sina sona e ni.

taso ijo jaki tu li ike sama ala jaki ante. ona tu li moli e jan pi mute suli a. ona nanpa wan li sin lon tempo sike poka li tawa ma ale. sina sona e ona. sina len e uta sina tan ona. sina awen lon tomo tan ona. ona li ike suli tan seme – mi utala e ona la utala li sin taso. utala li awen anpa e ike ona, li wile e tempo.

taso jaki nanpa tu li sin ala. sin ala aaa. ona li tan tempo weka. lipu en sitelen toki li kama ijo sin la ona li sin ala. ale tempo la jaki ni li moli wawa nanpa wan. utala ale li moli pi wawa ni ala lon ale tempo.

ijo pi jaki ike ni li lon sijelo la ona li wile kama mute. ijo li mute lon sijelo la ni li ike – sijelo li wile utala e ijo jaki la ni li seli ike e sijelo e ijo sijelo li pakala e ijo sijelo li moli e ijo sijelo – kin la, ijo jaki li moku e moku pi ijo sijelo la ijo sijelo li ken ala moku li moli. suli la, jaki ni li mute lon poki insa kon. ona li ken lon ijo sijelo ante, taso ona li lon poki kon la kon li ken pana e ijo jaki tawa jan ante e jaki tawa sijelo pi jan ante. mute li suli ike la poki kon li kama pakala mute. ni la jan li ken ala moku pona e kon li kama wile leape mute li kama moli lon tempo. ike a. taso telo sijelo anu len anu selo li pana ala e ijo jaki sama kon. kon li tawa wawa la ijo ike li jaki e sijelo la ni taso li ken pana e ijo jaki tawa jan ante.

jaki ni li ken nasa tempo. ijo ike li kama lon sijelo la ijo li ken jaki e sijelo lon tempo poka, li ken jaki lon tempo sike kama mute. ijo ike li jo e selo pi ko awen la sijelo li ken ala utala pona e ona. tan ni la, sijelo li pana e lipu walo tawa ijo ike. lipu walo li mute la lipu li ken kama poki kiwen tawa ijo ike li awen e ijo lon insa. poki ni li kiwen pi nimi Tupeku la nimi pi ijo ike en nimi jaki li Tupekulosi. ijo ike ale li awen lon poki la sijelo li kama ala jaki.

nasa tempo ante la, selo ko pi ijo ike li wile e tempo. ijo jaki ni pi selo ko li wile kama mute la ona li sama ala ijo jaki ante. jaki ante la jan poka li kama jaki lon tempo poka la jan alasa li ken

sona pona e nasin pi tawa jaki. taso jaki ni pi nasa tempo la jan alasa en jan poka li ken ala sona pona sama.

a, ni ale li ike. jan mute li moli tan ona. kulupu li ken ala utala e jaki la jaki li mama pi ike suli. a. taso kulupu li ken a utala. jan sona li sona pali e moku nasa pi weka jaki. jan alasa li sona oko e sijelo jaki kepeken ilo oko. jan pi sijelo jaki li wile weka e jaki tan sijelo. taso ilo oko pona en moku nasa pona li lon ala ma pi sijelo jaki. sijelo jaki li lon ala ma pi ilo pona li lon ala ma pi moku nasa. kulupu li ken utala e jaki lon ma ale, li utala ala e jaki lon ma ale. utala ala ni la, ike suli li tan ala jaki, li tan kulupu, li tan mi ale a. mi ken weka e jaki ni pi moli nanpa wan a. taso ni li ken pali suli la mi ni ala. mi o ni.

seme li ken? moku pi lili ike en jaki ante en ilo oko ala en moku nasa ala li suli wawa a e ken moli. jaki moli li suli lon ma pi moku lili, lon ma pi jaki ante, lon ma pi ilo oko ala, lon ma pi moku nasa ala. mi wile ante e ona ale a. taso mute moku en weka pi jaki ante li wile e tempo e ijo mute. ilo en moku nasa li wile e ijo wan taso – mani. jaki moli li lon ma pi mani lili. mani la, ijo tu li suli. nanpa wan la, mani o tawa ma pi jaki ike. kin la, mi wile e ijo pi wawa sin la mani o tawa sona ilo. jaki li lon ala ma mani la ma mani li pali ala e ilo sin. nanpa tu la mani ilo en mani pi moku nasa o kama lili. a, mani li ken a kama lili. o sona –

kulupu esun Tanake (Danaher) li lawa e ilo oko sin li wile e mani lon ona. ilo oko pi tempo ante li ken ala sona e lon jaki lon tempo ale. taso ilo sin li wawa li ken sona pona li ken sona e ni kin: moku seme pi weka jaki li ken pona wawa lon jaki pi nasin ni. kulupu esun li ken wile e mani lili. taso ona li wile e mani pi mute ike. jan mute a li sona ala e lon jaki e nasin pona li kama moli li moku e moku nasa kin pi wile ala.

open la kulupu wile li toki tawa ona. ona li toki ike tawa kulupu wile. kulupu li toki wawa tawa ona li toki e ike ona. kulupu esun li kama ante lili e nasin mani lon ilo ona. taso ante lili o ante suli. mi en jan ante mute li awen toki wawa li ken toki utala lon ike ona li ken toki suwi lon ante ona.

a, mi ken wile toki e ijo ante mute. nasin pana en nasin pi oko sijelo o kama ante. nasin pi kulupu esun en nasin mani o pakala. taso open la mi ken ante e nasin pi wile kulupu.

pini
weka

tan jan Nalu

jan Loli² en jan Alonola

jan Jakomo Lopate¹ li jan pi toki musi
li jan pi nasin lawa kin tan ma Italija. pali
ona la, sona pi jan ali la, toki musi ni li suli.

jan Jakomo li tan ma tomo lili; lon poka ona
la nena li lon. tempo mute la, jan Jakomo
li wile weka e pilin ike ona la ona li tawa
sewi nena li awen lon ni.

pini weka

tempo ali la mi olin e nena ni
e sinpin kasi ni: tan nasin mute la
ona li len e lukin tawa weka.
taso mi anpa la mi oko insa
ijo ali ni lon monsi sinpin:
e ma pi pini ala, e pona suli,
e kalama ala sewi; a, mi pilin
monsuta lili kin. mi kute e kalama
pi tawa kon lon kasi la mi sama
e kalama ala ni e kalama kasi:
mi lukin insa e tempo ali suli
e tempo pini moli e tempo ni lon
e kalama ona. ni la lawa mi
li insa e telo pi suli ni sewi:
telo ni li anpa e mi la ni li suwi.

– *jan Jakomo Lopate, 1818 anu 1819*

¹ Giacomo Leopardi, 1798–1837

² Eleonora “Lori” Lucchesi, 1939–2024

tawa o tawa

tan jan Penta

mi pakala taso •

sina sona •

pakala taso li mi •

sina ni tan seme?

mi ni tan ale •

ale li ike, a •

o pini e powe sina •

mi ken ala •

mi toki e lon taso, e lon ike •

taso ona li ike seme?

a •

mi suli ala lon sina •

sina wile e sona sin taso •

tan seme la mi o wile e sona ala?

a •

mi toki ala e ni!

sona taso li ken •

taso sona o lili lon toki ni pi mi tu •

o ni tan seme?

ona li tan ni : mi wile e pona kama ala!

mi wile toki taso e ike •

mi la ni li pona •

mi pona tan ni •

taso mi pakala tan ijo ante •

mi sona •

mi wile moli •

ni li pona •

ijo ike li jaki e lawa mi •

ni li pona •

mi wile ala lon •

ni li pona mute •

sina toki ike tan seme?

a!

sona li weka la ni li nasin ken taso •

sina pana ala e suli •

ni la mi o pilin pona tawa sina

kepeken seme?

a!

taso mi ken ala •

mi ken ala lukin e ona •

sina pilin monsuta la

mi tu li ken lukin lon tempo sama •

aaaa!

pona!

sina wile sona anu seme?

mi o pana!

mi pona ala lon tomo sona mi •

mi jo ala e jan pona lon tomo sona •

mi ike tawa jan pi pana sona •

mi sona ala e ijo sin ale •

kulupu mama mi li weka tan mi •

soweli mi li weka tan mi •

tomo ni la mi wan taso •

tomo ni la mi pona ala •

ni la apeja li mi •

apeja li mi!

a!

jan li olin pakala e mi, li pakala e mi •

akesi •

**toki musi pi
kulupu Lanu**

tan jan Kuku

wan taso la

tan jan Lapate

¹ sama toki ni pi
jan Petaka:
Solo e pensoso

wan taso¹

wan taso la, mi toki insa
e suli; ma weka la, mi
nanpa e tawa noka mi;
mi wile ala oko e sitelen ante noka.
pilin pona li weka; lon sinpin mi la,
jan ale li ken lukin e seli insa mi.
mi la, len ante ala li lon: mi
o weka, o wan taso a!
tempo ni la, nena suli en telo tawa
en ma pimeja pi kasi suli li sona
e lon mi, e lon len mi.
taso nasin weka ale la, olin li
alasa e mi, li toki tawa mi; kin la,
mi toki tawa olin a!

musi lili

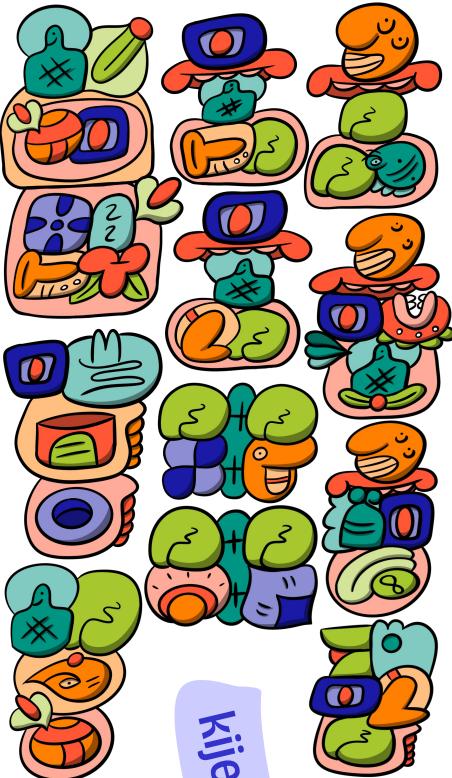
tan jan Tesu

seme li mi

tan jan Alonola

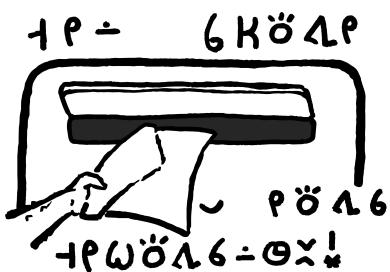
jan ale li lon insa mi
 lon tempo kama anu pini
 mi jo e sinpin e lupa
 jan sona li pali lon insa
 mi la jan li kama sona
 mi la jan li pana sona
 sona nanpa en sona toki
 sona pilin en sona kasi
 ken la sona li sona jaki
 ken la mi ike tawa jan lili
 ken la nasin mi li nasa
 taso mi wile pana e sona

kijetesantakalu o

tan jan Ke Tami

FAQ

ISSN 2752-4639

977 2752 463 00 6

♪ Hello! You're looking at *lipu tempo*, a magazine written in Toki Pona. Maybe you're new and want to know more about this language. Great! This page hopes to answer some of your questions.

What is Toki Pona?

Toki Pona is an elegant minimal language. It was created by the Canadian linguist Sonja Lang in 2001. It has only got 14 letters and about 130 words.

Why would I learn Toki Pona?

Despite how tiny the language is, it is still possible to describe any concept with it. This might fascinate you. Maybe you just want to take a break from the complex world we live in. Or perhaps you just want to talk to your friends without others knowing what you're saying.

How can I learn Toki Pona, and where can I use it?

There is the official book: *Toki Pona: The Language of Good* by Sonja Lang. It teaches how to use Toki Pona. Sonja made a *Toki Pona Dictionary* too. There are also several free online courses. You can find Toki Pona groups and learning resources on tokipona.org, the official website, as well as on our own website: liputenpo.org.

Do you want to contribute? That's great! You can join us on liputenpo.org. We communicate in a Discord server.

sina wile pali tawa lipu tempo la o tawa lipu liputenpo.org · lon ona la sina ken tawa ma mi · jan pali li toki lon ona · sina kama lon kulupu la ni li pona a ·

All text and images in this document are licenced under a **CC BY-SA 4.0** licence, unless indicated otherwise.

sina wile pana anu ante e ijo pi lipu ni la o lon nasin · nimi nasin li lon poka pi ijo ni la o lon ona · tawa ijo ali ante pi lipu ni la o lon nasin **CC BY-SA 4.0** ·